

27.63x35.98	1	עמוד 30	עולים קטן	17/06/2022	82069035-3
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

"גאון אדיר, ציוני נלהב"

הרב פייבל הלוי שרייאר זצ"ל היה הרב הראשון בגליציה שהצטרף לציונות. הוא כיהן כנשיא הכבוד של אגודה ציונית, פעל כל ימיו למען התיישבות דתית בארץ ישראל ונלחם למעם אתרוגי ארץ ישראל

משה נחמני

על אשר הצטרפתי לתנועה הזאת, ולא עוד אלא שאף החלו רודפים אותי על כך וגם להשמיצני ולשים בי דופי, ומלעזיזים שיש לי פניות פרטיות בדבר. הנה רבותי, אני מצהיר ואומר לכם במעמד זה: יודע אני בבירור שקרוב יום מותי ועומד אני על סף הקבר, ועוד מעט אתן דין וחשבון על כל מעשי, ובכן נשבע אני בכל הקדוש, שאך ורק מתוך קדושת הרעיון ומפני שאני רואה בו כעין אתחלתא דגאולה וראשית לתחיית ישראל ותקומתו בארצו, הצטרפתי לעניין". בהתרגשות סיים הרב את דבריו, ותחת הרושם הכביר הזה נחתמה הישיבה.

שילומים לריב ציון

תשומת לב מרובה עוררו דברי הרב שרייאר ב'שילומים לריב ציון', שכתב בתשובה לרבי יחזקאל הלברשטאם משינווא, אדמו"ר מפורסם בגליציה המערבית שיצא בריש גלי ובחריפות רבה כנגד כל דבר חדש הנעשה בארץ ישראל, ובכלל זה ייסוד מושבות חדשות.

הרב שרייאר כתב לו מעומק ליבו: "מדוע כבודו ישים תהלה בדבר הגדול והקדוש הזה אשר רוח ממרום העיר לבית אלפי ישראל בהכנת שלוש מצוות גדולות העומדות ברומו של עולם:

- לבוא ולקנות אדמת ארצנו הקדושה מאת בני הנכר ולהושיב בה עם בני ישראל.
- להחזיק ביד שפלים ונדכאים העטופים ברעב, שבכל לבם ונפשם יעזבו מקומם לשבת במושבי הארץ ליהנות מיגיע כפם וימתק להם לשאת עבודת הקודש בכתף בחרישה וזריעה באדמת ערי הקודש.
- להציל כלליות ישראל מלהיות על ידיהם חילול השם, אשר עד כה היה חרפה בגויים, באמור להם עם ה' אלה ומארצו יצאו למצוא פרנסתם, רק במסחר שלחו ידם להונות ולרמות ולעשוק, ועל ידי התנועה הזאת יחזו ויבושו בראותם כי גם בני ישראל חפצים בעבודת האדמה".

דרכי ציון

עוד מאמר שכתב הרב שרייאר בנושא נקרא 'דרכי ציון', ונדפס בהמשכים בעיתון 'המגיד':

"ובכן נשבע אני בכל הקדוש, שאך ורק מתוך קדושת הרעיון ומפני שאני רואה בו כעין אתחלתא דגאולה וראשית לתחיית ישראל ותקומתו בארצו, הצטרפתי לעניין"

"...הנה שמעתי מקצת אנשים משלומי אמוני ישראל הנסוגים אחור מלהשתתף בעבודת העניין הקדוש הזה, ולא די להם התרשלותם, אבל עוד יוסיפו להרפות ידי המתעסקים ולהסיר לב העם מאחריהם, וכשמעי עמדתי מרעיד ומשתומם, ואומר אהה ד' הכלה אתה עושה לשארית ישראל, למסוך בקרבנו רוח ריבות ופירוד לבבות, לאמור לטוב רע ולקודש מחולל.

"ואקום בחמת רוחי ובלב עצב ואכתוב אל אחד המיוחד אדם גדול בישראל [אדמו"ר מסויס], אשר לוקחה אזני כי הוא העומד מנגד ומרחיק מנגד עיניו את העבודה והשתדלות הקדוש הזה, ואשאל מאתו להודיעני מה עוול מצא בהשתדלות היקר הזה הכולל בקרבנו כמה מצוות טובים".

לאחר מכן מצטט הרב כמה מהתקפותיו של אותו אדמו"ר המתנגד לציונות, ועונה עליהן אחת לאחת: "... בני אדם הרוצים להתפרנס מיגיע כפם ולקיים מצוה רבה של ישוב ארץ ישראל בזריעת שדות ונטיעת אילנות -

רבי אורי שרגא פייבל הלוי שרייאר זצ"ל היה אחד מגדולי ישראל בגליציה. הוא נולד בשנת תקע"ט ונקרא על שם סבו רבי אורי שרגא פייבל, אב"ד בעיירות דובנקא וקריסיניפולי, מחבר הספר החסידי 'אור החכמה', חסידו של החוזה מלובלין. הרב שרייאר חיבר כמה ספרים יקרים בלמדנות ובפסיקה, שו"ת, הגהות על גיליונות הש"ס והשו"ע וכן דרשות במגוון עניינים.

ראש וראשון לרבנים הציונים בגליציה

מקרב רבני גליציה, ארץ החסידות, היה הרב שרייאר הראשון שהצטרף בכל נפשו ומאודו לחיבת ציון ולציונות המדינית. הוא היה בראש המעוררים לנושא נכבד זה, ובכל עיר ועיירה שנעשו בה ניסיונות לעשות נפשות לרעיון יישוב הארץ ולייסד אגודה ציונית, הוזמן להשמייע את דברו. הוא נענה כמעט לכל ההזמנות על אף זקנתו ומצב בריאותו הרעוע.

הרב שרייאר היה מכתת רגליו חרף זקנותו וחולשתו לאספות של אגודות ציוניות בכל מיני מקומות, ושם היה מוכיח מהתורה ומדברי חז"ל את ערכן הרב של הפעולות הציוניות

הרב שרייאר היה קשור עם יישוב ארץ ישראל וייסוד המושבות בה. בשנת תרנ"א נוסדה בטרנוב אגודת אהבת ציון, שמטרתה הייתה לייסד בארץ ישראל מושבה של יהודי גליציה, התחלה למפעל התיישבות גדול יותר. זו הייתה האגודה הציונית הפעילה והתוססת ביותר בגליציה. הרב שרייאר הצטרף אליה, ובהשפעתו באו אליה רבנים נוספים.

במאמרו 'אהבת ציון' (המגיד, 19 בפברואר 1897) ביקש הרב שרייאר להודיע קבל עם ועדה כי "במושב או במושבות אשר יהיה השם בעזרתנו לקנותם ולייסדם, יתנהגו יושביהם הכל כדת של תורה בלי מחסור אף פרט אחד מכל המוטל על יהודי כשר, ולא יפול דבר ארצה אף ממנהגים אשר נתקבלו בכל הגולה". גם בעירו ברודשאני ייסד הרב שרייאר אגודה ששמה אהבת ציון, ובעקבות זאת הוקמו קבוצות נוספות.

בשנת תרנ"ח עלתה הקבוצה הראשונה של העולים מגליציה לארץ ישראל, ונערכה לכבודם מסיבת פרדה נלהבת בטרנוב. כאשר הגיעו לארץ והתיישבו במחניים, הקימו המתיישבים בית כנסת בצריף העץ הראשון שבנו. הרב שרייאר שלח להם ספר תורה.

הרב שרייאר היה מכתת רגליו חרף זקנותו וחולשתו לאספות של אגודות ציוניות בכל מיני מקומות, ושם היה מוכיח מהתורה ומדברי חז"ל את ערכן הרב של הפעולות הציוניות. כשהופיע הד"ר הרצל, ונערך הקונגרס הראשון בבאזל, היה הרב שרייאר לאחד מחסידיו הנלהבים.

השבועה

כמה חודשים לפני פטירתו, כשהוא כבר שיש ותשוש, השתתף הרב שרייאר בוועידה ארצית מיוחדת של ציוני גליציה בסטינסלב שהוקדשה לקביעת עמדה אחידה לקראת הקונגרס הציוני השני בבאזל. בוועידה זו, בסיוון תרנ"ח, התכבד הרב שרייאר לפתוח את הוועידה והיה אחד מהגורמים להצלחתה ביישוב ההדורים בין ה'מדיניים' ל'מעשיים' בתנועה הציונית בגליציה. בוועידה זו סיפר על נטייתו הציונית: "רבים תמהו

זהו עיקר ישוב ארץ ישראל, ולקדש שם שמים, להסיר חרפה מעל ישראל.

"עוד שמעתי קצת יראים מתרחקים מלעזור ברכושם ליטול חלק במצוה רבה הלזו, באמרם כי זהו דחיקת הקץ בידים, כאילו ידינו תושיע לנו, ואנחנו מושבעים ועומדים שלא לדחוק הקץ כדאיתא בסוף כתובות, ואלה דברי הבל כמעט אין כדאי להשיב עליהם... דברי הכותב בכובד ראש ובטרדה רבה המצפה לישועה, הק' פייבל הלוי".

הרצל: "הוא היה ציוני נלהב"

שמו של הרב שרייאר היה ידוע גם במרכז הציוני בווינה ולמנהיג התנועה הציונית בנימין זאב הרצל, שעיימו התכתב.

עד ימיו האחרונים עסק הרב שרייאר ברעיון הציוני והתאמץ לסייע בכל פעילות אפשרית להגשמתו. הוא נפטר בה' בכסלו תרנ"ט והוא בן שמונים ושש. במליאת הקונגרס הציוני השלישי, בישיבה לפני הצהריים, הספידו הרצל בדברים קצרים בעוד כל הקהל עומד. "עלי למלא חובה, להודיע לכם על פטירת חברנו לדעה הנכבד הרב

"היה כל משאת נפשו, כל חליפות מכתביו בימיו האחרונים היו רק על אודות ישוב א"י, הוא היה הראשון בגליציה שאסר את אתרוגי יוון לבוא בקהל ישראל, בחירוף נפש נלחם מלחמת מצווה זו עם מתנגדיו, והכריע את כל גאוני גליציה לדעתו"

"הוא היה ציוני נלהב, שתמיד הצהיר על קיום תוכנית בזל. הוא היה נשיא הכבוד של 'אהבת ציון' הכבוד של 'אהבת ציון'"

שרייאר. הוא היה ציוני נלהב, שתמיד הצהיר על קיום תוכנית בזל. הוא היה נשיא הכבוד של 'אהבת ציון'. עוד הרצל ציין כי פטירתו של הרב שרייאר היא 'אבדה גדולה'.

למען אתרוגי ארץ ישראל

שלמה מרקוס כתב עליו הספד נרגש. ההספד פורסם בעיתון 'המליץ' (8 בדצמבר 1898) וגם בעיתון 'הפסגה' (16 בדצמבר):

"מי יוכל לתאר את גודל האבדה שאבדה לקהל הגולה במותו! הוא היה גאון אדיר... ואם כל בית ישראל מרגישים במות גאון זה אבדה שאינה חוזרת, אנו הציונים מרגישים אותה שבעתיים, כי הגאון הזה זצ"ל היה ציוני נלהב, העמוד הימיני של הציונים בגליציה. 'ישוב ארץ ישראל' היה כל משאת נפשו, כל חליפות מכתביו בימיו האחרונים היו רק על אודות ישוב א"י, הוא היה הראשון בגליציה שאסר את אתרוגי יוון לבוא בקהל ישראל, בחירוף נפש נלחם מלחמת מצווה זו עם מתנגדיו, והכריע את כל גאוני גליציה לדעתו.

"לולא הוא מי יודע אם היה לרעיון הציוני ולאתרוגי אה"ק מהלכים בקרב אחינו יושבי גליציה. מה שהיה הגאון רבי יצחק אלחנן מקובנה ליושבי רוסיה בגאונותו התלמודית והגאון רבי שמואל מוהליבר מביאליסטוק בציונותו, היה הגאון ר' פייבל הלוי שרייער לנו יושבי אוסטריה".